

Budapest Környéki Törvényszék

17.B.82/2023/16-I.

Kérjük, a beadványaiban erre a számra hivatkozzon

Budapest Környéki Törvényszék

Büntető Kollégiuma

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám: III / 1594 - 2/2024		
Érkezett: 2024 APR 11		
Érkezés módja		
☒ POSTÁN	☐ @	☐ EGYÉB:
Példány: 1	Melléklet: 0	Kezelőiroda: [Signature]

Hivatkozási szám: III/1594-1/2024.

A kábítószer-kereskedelem büntette miatt [redacted] és társai ellen indult büntetőügyben az Alkotmánybíróság 2024. március 26. napján 15. sorszám alatt érkezett tájékoztatására a bíróság az alábbi indítványkiegészítést teszi:

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése kimondja, hogy Magyarország független, demokratikus jogállam. Az Alkotmánybíróság számos határozatában rögzítette, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság fogalmi kimunkálásának során megállapította, hogy a jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. Vagyis a jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is. (9/1992. (I. 30.) AB, 33/2014. (XI. 7.) AB határozat, Indokolás [32]; 8/2017. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [48]; 22/2018. (XI. 20.) AB határozat).

Elvi éllel fogalmazta meg továbbá, hogy a jogbiztonság az államtól, és elsősorban a jogalkotótól azt várja el, hogy a jog egésze, egyes részterületei és egyes szabályai is világosak, egyértelműek és a norma címzettjei számára is értelmezhetők és követhetők legyenek (34/2014. (XI. 14.) AB határozat [116], [120]); 20/2020. (VIII. 4.) AB határozat [67]).

Az 22/2014. (VII. 15.) AB határozat az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése kapcsán nevesítette a tisztességes eljáráshoz való jog tartalmát kitöltő ún. részjogosítványokat [49]. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint része a tisztességes eljárásnak az is, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége. A tisztességes eljárás kapcsán ezen AB határozat hivatkozik a 6/1998. (III. 11.) AB határozatra, amely megállapította, hogy a tisztességes eljárás (fair trial) az Alkotmánybíróság ezen döntésében kimunkált alkotmányos mérce szerint „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.” [50]. Az Alkotmánybíróság ugyanezen határozatban utalt arra, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye.” (Abh., ABH 2004, 241, 266.).

A tisztességes eljáráshoz való jog továbbá olyan abszolút jog, amely nem korlátozható (14/2004. (V. 7.) AB határozat, 3001/2020. (II. 4.) AB határozat, Indokolás [42]).

A 14/2004. (V.7.) AB határozat III/A/3.1 pontja is kimondta, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog

az alkotmánybíróági gyakorlatban az 57. § (1) bekezdésébe foglalt független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a 2. § (1) bekezdéséből eredő eljárási garanciák védelmének egymásra vonatkoztatásából tartalmilag levezetett alkotmányos alapjog (315/E/2003. AB határozat, ABK 2003. október, 741, 743.), amely komplex védelmet nyújt a terhelt számára.

Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját elvi jelentőséggel a 6/1998. (III. 11.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) foglalta össze. Az Abh.-ban rögzített megállapításokat utóbb több határozat [14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 108., 15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 118–120., 35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 211.] is megerősítette. Az Abh. szerint a tisztességes eljárás követelménye olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni. Az Alkotmánybíróság eljárásában azonban csupán a tisztességes eljárás megkövetelte általános ismérvek megállapítására van lehetőség. (ABH 1998, 91, 95.)

A tisztességes eljárásnak általánosan és nem vitatottan elismert eleme a „fegyverek egyenlősége”, amely a büntetőeljárásban azt biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. A fegyverek egyenlősége nem minden esetben jelenti a vád és a védelem jogosítványainak teljes azonosságát, de mindenképpen megköveteli, hogy a védelem a váddal összevethető súlyú jogosítványokkal rendelkezzen. A fegyverek egyenlőségének egyik feltétele (és a nemzetközi szervek esetjogában is leginkább kimunkált területe) a felek mindegyikének személyes jelenléte az eljárási cselekmények során [...] A másik feltétel, hogy az ügyben releváns adatokat a vád, illetve a terhelt és a védő ugyanolyan teljességben és mélységben ismerhessék meg. Itt érintkezik a fair trial elve a védelemhez való jog hatékonyságának és a védelemre való felkészülés kellő idejének és eszközeinek követelményével. (ABH 1998, 91, 95–96.)

Az Alkotmánybíróság a jogállamiság, valamint a tisztességes eljárás fogalmát meghatározó, és a jogértelmezést elősegítő gyakorlatát szem előtt tartva egyfelől megállapítható, hogy a Be. 409.§ (4) bekezdése sérti a jogbiztonság, és így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében védett jogállamiság elvét. Az egyezség jogintézményének kiszámíthatóságát a terhelt kárára nagyban befolyásolja ugyanis annak ténye, hogy az olyan esetekben, amikor a terhelt az egyezség megkötése érdekében – még az egyezség megkötése előtt – az ügyészséggel, illetve a nyomozó hatósággal jelentős mértékben együttműködik, alappal nem számíthat arra, hogy az ügyészség az együttműködését egy előre tervezhető olyan egyezségi ajánlattal fogja elismerni, amely arányban áll az általa teljesített együttműködéssel.

Ugyanakkor megállapítható az is, hogy a normakontrollal támadott szakasz sérti a tisztességes eljárás elvét. A terheltnek – mint az eljárás minden szakaszában – az egyezség megkötése során is joga van a „fegyverek egyenlősége” elvének érvényre jutásához. Azokban az esetekben azonban, amikor a terhelt az egyezség megkötését megelőzően, az egyezség elérése érdekében már előre együttműködő magatartást tanúsított és ezzel teljes mértékben kiszolgáltatottá, azaz „fegyvertelenné” vált, kizárólag az egyezségi eljárásban részt vevő másik fél, az ügyészség döntésétől függ – egy lényegileg szabályozatlan eljárásrendben –, hogy a terhelt előteljesítését egyáltalán elismeri-e, és ha igen, azt milyen egyezségi ajánlattal teszi.

Amennyiben az ügyészség, aki a terhelt együttműködését követően immáron nem is érdekelt az egyezség megkötésében – hiszen „már előre megkapta, amit akart” –, a terhelttel nem köt egyezséget, a terhelt a Be. 409.§ (4) bekezdésében írtak következtében – a bírói kezdeményezésben korábban már kifejtettek szerint – abba a helyzetbe kerül, hogy együttműködő magatartásának értékelése az eljárás során ellehetetlenül.

A vádemelést követően egyedül a bíróság lenne ugyanis képes a korábbi terhelti együttműködést a büntetéskiszabás körében értékelni, ezzel orvosolva a terheltnek a tisztességes eljárás elvét megsértve

okozott sérelmet, ezt azonban a Be. hivatkozott szakasza – értelmetlen módon – ellehetetleníti.

Budapest, 2024. április 4.

dr. Oláh Gaszton s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:

